

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Cdo/40/2024
Identifikačné číslo spisu:	1113202426
Dátum vydania rozhodnutia:	25.02.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Marián Sluk
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:1113202426.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu T. T., narodeného H. zastúpeného Advokátskou kanceláriou ŠČURY, s.r.o., Čadca, M. R. Štefánika 2618, IČO: 47258055, proti žalovanej Slovenskej republike, v mene ktorej koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Bratislava, Račianska 71, IČO: 00166073, o náhradu škody, vedenom na Mestskom súde Bratislava IV pod sp. zn. B1-8C/20/2013, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 20. decembra 2023 pod sp. zn. 7Co/110/2021, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 20. decembra 2023 pod sp. zn. 7Co/110/2021 z r u š u j e a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 25. mája 2021 č. k. 8C/20/2013-575: (I. výrokom) uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi skutočnú škodu vo výške 1.960,88 eura s úrokom z omeškania vo výške 8,75 % ročne zo sumy 1.960,88 eura od 03. 01. 2013 do zaplatenia, ušlý zisk vo výške 2.269,09 eura s úrokom z omeškania vo výške 8,75 % zo sumy 2.269,09 eura od 03. 01. 2013 do zaplatenia a náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 3.090 eur, to všetko do 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku; (II. výrokom) vo zvyšnej časti žalobu zamietol; (III. výrokom) žiadnej zo strán nepriznal právo na náhradu trov konania o zaplatenie ušlého zisku a trov obhajoby; (IV. výrokom) žalobcovi priznal voči žalovanej nárok na náhradu trov konania o zaplatenie nemajetkovej ujmy v rozsahu 100 % zo sumy 3.090 eur, s tým, že o výške náhrady trov konania bude rozhodnuté po právoplatnosti tohto rozsudku, samostatným uznesením, ktoré vydá vyšší súdny úradník; (V. výrokom) žalovanej nepriznal nárok na náhradu trov konania o verejné ospravedlnenie; (VI. výrokom) znalcovi L., s miestom výkonu činnosti L. priznal voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % s tým, že o výške náhrady trov konania bude rozhodnuté po právoplatnosti tohto rozsudku, samostatným uznesením, ktoré vydá vyšší súdny úradník.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu a žalovanej rozsudkom z 20. decembra 2023 sp. zn. 7Co/110/2021: (I. výrokom) rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom

výroku I. a II. potvrdil; (II. výrokom) rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch III. až V. o trovách konania zmenil tak, že žalovaný nemá proti žalobcovi nárok na náhradu trov konania; (III. výrokom) rozsudok súdu prvej v napadnutom výroku VI. o trovách znalca zmenil tak, že znalec L., s miestom výkonu činnosti L. má voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %; (IV. výrokom) žalovaný má proti žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

2.1. Odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia mimo iného uviedol, že súd prvej inštancie riadne zistil skutkový stav veci, keď vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností (§ 185 CSP) z hľadiska posúdenia opodstatnenosti uplatnenej žaloby na náhradu škody a nemajetkovej ujmy, výsledky vykonaného dokazovania správne zhodnotil (§ 191 ods. 1 CSP) a na ich základe dospel k správnym skutkovým a právnym záverom, ktoré v napadnutom rozhodnutí aj náležite a dostatočne odôvodnil (§ 220 ods. 2 CSP). V prejednávanej veci sa žalobca žalobou domáhal náhrady ušlého zisku v sume 2.964 eur, náhrady trov obhajoby v sume 5.161 eur, náhrady nemajetkovej ujmy v sume 1.200.000 eur a nároku na verejné ospravedlnenie. Svoj nárok odôvodnil v zmysle ust. § 8 ods. 5 zákona č. 514/2003 Z. z. s tým, že ide o náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe.

2.2. Odvolací súd sa nestotožnil s argumentáciou žalovanej, že žalobcovi nevznikla škoda, resp. nemajetková ujma v príčinnej súvislosti s postupom a rozhodnutiami orgánov činných v trestnom konaní, ale v dôsledku trestného oznámenia oznamovateľky trestného činu J., nakoľko je nesporné, že podanie akéhokoľvek trestného oznámenia aktivuje postup orgánov činných v trestnom konaní (prokurátor a policajt), ktoré sú povinné zistiť skutkový stav veci tak, aby neboli dôvodné pochybnosti v rozsahu nevyhnutnom na ich rozhodnutie, obstať dôkazy a objasňovať okolnosti svedčiacie proti obvinenému, ako aj okolnosti, ktoré svedčia v jeho prospech a v oboch smeroch vykonávať dôkazy tak, aby umožnili súdu spravodlivé rozhodnutie. Z ust. § 8 ods. 5 zákona č. 514/2003 Z. z. vyplýva, že rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti nároku poškodeného na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe je o. i. oslobodenie spod obžaloby. Štát by v zmysle judikatúry mohol vylúčiť nárok žalobcu na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe iba v prípade, ak by sa žalobca svojím konaním pričínil k obavám, ktoré boli dôvodom väzby, pretože len vtedy mal obvinený vinu na uvalení väzby (rozhodnutie NS SR sp. zn. 9Cdo/161/2022 zo dňa 23. 08. 2023). Táto skutočnosť však žalovaným v konaní nebola preukázaná.

2.3. Pokiaľ žalovaná v odvolaní namietala, že súd prvej inštancie nesprávne posúdil účelnosť vynaložených trov obhajoby, ktoré podľa žalovanej predstavujú len dva úkony právnej služby v príčinnej súvislosti s väzbou - návrh na nahradenie väzby a vyjadrenie k sťažnosti, (žalovaná namietala aj to, že súd prvej inštancie priznal tarifnú odmenu za všetky úkony v období 20. 11. 2008 až 03. 03. 2009, že pri účasti na výsluchoch a obhliadkach miesta neexistuje priama príčinná súvislosť s rozhodnutím o väzbe, že nebola ustálená priama príčinná súvislosť s prvým úkonom T.. F., ktorý sa javí ako súvisiaci s vedením trestného stíhania, že T.. F. si za deň 16. 02. 2009 vyúčtoval 2 úkony v rovnakom čase, že si uplatnil základnú sadzbu tarifnej odmeny v plnej výške pri 2 úkonoch namiesto 1 základnej sadzby, a že v neposlednom rade bola nesprávne uplatnená DPH z režijného paušálu pri úkonoch z r. 2008). V súvislosti s uvedeným poukázal odvolací na to, že skutkové tvrdenia žalobcu o vynaložení v konaní pred súdom prvej inštancie uplatnených trov konania, žalovaná nijak účinne nerozporevala, čo súd prvej inštancie konštatuje aj v napadnutom rozhodnutí, keď uviedol, že pri posudzovaní dôvodnosti žalobcom uplatneného nároku na náhradu trov obhajoby (vo výške 5.161 eur) titulom rozhodnutia o väzbe skúmal preukázanosť existencie trov obhajoby v priamej príčinnej súvislosti s rozhodnutím o väzbe. Vo vzťahu k námietkam žalovanej ohľadne neúčelnosti trov obhajoby, súd prvej inštancie uviedol, že žalovaná sa vo svojej obrane obmedzila len na všeobecnú a ničím nekonkretizovanú námietku neúčelnosti trov obhajoby a poukázala na to, že strany sporu boli informované o pripojení trestného spisu žalobcu (Okresný súd Veľký Krtíš, sp. zn. 8T/52/2009), vrátane vyšetrovacieho spisu a mali možnosť za účelom uplatnenia prostriedkov procesného útoku a obrany oboznámiť sa s jeho obsahom a navrhnúť dokazovanie, preto obranu žalovanej vyhodnotil ako nepodloženú, účelovú a nespôsobilú ovplyvniť výšku uplatneného nároku. Žalovanou až v odvolaní uplatnené konkrétne námietky (vlastné skutkové tvrdenia) týkajúce sa (ne)účelnosti vynaložených trov obhajoby, ktoré si žalovaný kvalifikovane a včas neuplatnil v konaní pred súdom prvej inštancie, nepredstavujú prípustné novoty v odvolacom konaní, preto na ne odvolací súd neprihliadal. Dôsledkom uvedeného je konštatovanie správnosti záveru súdu prvej inštancie o dôvodnosti nároku žalobcu na náhradu trov obhajoby v súdom prvej inštancii priznanej výške. Pokiaľ ide o námietku žalovaného, že súd prvej inštancie určil výšku náhrady ušlého zisku na základe

pravdepodobného zárobku a nie na základe objektívne ušlého zisku, platí rovnako vyššie uvedené a záver o neprípustnosti odvolacej argumentácie žalovaného ako novoty v odvolacom konaní, pretože žalovaný v priebehu konania pred súdom prvej inštancie namietal len nepredloženie pracovnej zmluvy, uplatnenie hrubej mzdy namiesto čistej a nepreskúmateľnosť potvrdenia o pravdepodobnej výške príjmu, (s čím sa súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozhodnutia náležite vysporiadal), nie spôsob jeho výpočtu.

2.4. Vo vzťahu k priznanému nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, posúdenia jeho dôvodnosti a výšky, odvolací súd sa nestotožnil s námietkami žalovanej o tom, že nie je zjavné, ako sa súd prvej inštancie vysporiadal s možnosťou, že zmeny v žalobcovom správaní vyplynuli z degeneratívneho ochorenia chrbtice, nie z vykonanej väzby. Z napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplýva, že uvedené zvažoval (ako faktor v neprospech určenia sumy pri hornom limite odškodnenia v rozmedzí 20 - 60 eur/deň). Skutočnosť, že žalobca v odvolaní namietal, že súd prvej inštancie mal v konaní ustáliť, od koho sa obyvatelia obce dozvedeli o väzbe žalobcu a o trestnej kvalifikácii skutkov a tiež, či rozhodujúcou okolnosťou nebolo nepravdivé a zavádzajúce trestné oznámenie zo strany oznamovateľky J., považuje odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie za snahu žalovanej zbaviť sa jej (objektívnej) zodpovednosti, keď je zjavné, že zodpovedný za ujmu, ktorá vznikla žalobcovi rozhodnutím o väzbe, nie je ten, kto by aj šíril pravdivé informácie o jeho väzobnom stíhaní, ale ten kto rozhodol o väzbe. V zmysle uvedeného nie je podstatné skúmať, ako sa obyvatelia obce dozvedeli o väzbe žalobcu, naviac - preukazovanie tejto skutočnosti je prakticky nemožné. Žalovaná ďalej namietala, že súd prvej inštancie priznal žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy v zmysle stanoviska NS ČR č. 52/2012 (rozsudok NS ČR z 11. 01. 2012, sp. zn. 30Cdo/2357/2010), teda z r. 2012, a preto mal pristúpiť k pomernému zníženiu sumy určenej v roku 2012 za jeden deň väzby a k zohľadneniu minimálnej alebo priemernej mzdy v národnom hospodárstve v roku 2008. V tejto súvislosti odvolací súd konštatuje, že napriek tomu, že súd prvej inštancie sa vyslovene nezaoberal skutočnosťou, že uvedené stanovisko NS ČR je datované v roku 2012, bližším oboznámením sa s uvedeným stanoviskom je možné jednoducho zistiť, že v predmetnom konaní bolo rozhodované o náhrade nemajetkovej ujmy za obdobie väzby od 23. 04. 1997 do 20. 10. 1997, ktoré obdobie predchádza žalovanému obdobiu väzby žalobcu v r. 2008-2009, preto uvedenú argumentáciu žalovanej považuje odvolací súd za irelevantnú.

2.5. K námietkam žalovanej ohľadne priznanej nemajetkovej ujmy, sa odvolací súd plne stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, v ktorom súd prvej inštancie zrozumiteľne vysvetlil, že pri určovaní výšky nemajetkovej ujmy za výkon väzby zohľadnil rozhodovaciu prax EŠLP a priznávané odškodné v rozmedzí 20 - 60 eur/deň, pričom pri ustálení sumy 30 eur/deň posudzoval faktory zvyšujúce sumu nad minimálnu sadzbu. Ak súd prvej inštancie zohľadňoval povahu trestnej veci, čo namietala žalovaná, že súvisí s trestným stíhaním a nie rozhodnutím o väzbe, je potrebné súhlasiť so súdom prvej inštancie, že citlivosť ich vnímania spoločnosťou má dopad aj na vnímanie väzobného stíhania v prípade obvinenia z nich. Psychické následky (v podobe psychických útrap, depresii a nespavosti, na liečbu ktorých mu bola v ústave na výkon väzby indikovaná medikamentózna liečba) vyvodil súd prvej inštancie z bezprostredne najskoršieho vyšetrenia žalobcu po prepustení z väzby (L.. I. dňa 07. 01. 2010), pretože psychický stav žalobcu znalci skúmali v značnom časovom odstupe, pričom potvrdili, že výkon väzby má nepochybne (čo i len prechodný) vplyv na psychiku každého človeka (u žalobcu adaptačná porucha/reaktívny depresívny stav, ktorá podľa vyjadrenia L.. P. začína obvykle do 1 mesiaca po výskyte stresujúcej udalosti a zriedkakedy prekročí 6 mesiacov), avšak vylúčili trvalé následky vyvolané na psychike žalobcu väzobným stíhaním, čo ale nevylučuje dôvodnosť finančnej kompenzácie za nemajetkovú ujmu, sprevádzanú nespavosťou, stresovou záťažou, smútkom a depresiami práve v čase (prechodného) depresívneho stavu (depresívne ladenie žalobcu, následky ťažkého stresu a poruchy spánku konštatované L.. I.). V neprospech určenia sumy na hornej hranici rozpätia odškodnenia súd prvej inštancie zohľadnil aj závery znaleckých posudkov, že výkon väzby nebol v príčinnej súvislosti s pretrvávajúcimi psychickými problémami, ale ich pôvod má spojitosť okrem organického poškodenia mozgu aj s problémami s chrbticou, ale aj s napätými susedskými vzťahmi, prebiehajúcimi súdnymi konaniami a dĺžkou sporu, (teda nie s rozhodnutím o väzbe). Z uvedeného dôvodu je priznanie odškodnenia (nemajetkovej ujmy) vo výške 30 eur/deň, teda len mierne nad spodnú hranicu priznávaného odškodného 20 - 60 eur/deň, nanajvýš primerané a spravodlivé, zohľadňujúce osobitosti a okolnosti pojednávanej veci.

2.6. Odvolací súd v pojednávanej veci dospel k záveru, že súd prvej inštancie postupoval v konaní

správne, ak nárok žalobcu posudzoval ako nárok uplatnený titulom náhrady škody a nemajetkovej ujmy spôsobenej rozhodnutím o väzbe (§ 8 ods. 5 zákona č. 514/2003 Z. z.) za obdobie väzby od 20. 11. 2008 - 03. 03. 2008 (žalobca si ušlý zisk uplatnil od 19. 11. 2008). Z obsahu žaloby zo dňa 16. 01. 2013 a spisu (dokonca aj záverečnej reči žalobcu) je zrejmé, že takto si nárok v konaní uplatnil sám žalobca a takto bol ustálený predmet konania počas celého konania pred súdom prvej inštancie, (v priebehu celého konania žalobca neuvádzal žiadne skutočnosti, z ktorých by bolo možné vyvodiť, že sa domáha náhrady škody za vedenie trestného stíhania), preto nie je dôvodná odvolacia námietka žalobcu o tom, že súd prvej inštancie nerozhodol o celom jeho nároku - teda o náhrade za celé trestné stíhanie, ale iba za obdobie väzby. Odvolací súd zdôraznil, že pokiaľ ide o stanovenie výšky nemajetkovej ujmy v sume 30 eur/deň, všetky žalobcom uvádzané dôvody, pre ktoré v odvolaní nesúhlasil s takto určenou sumou náhrady, (odlúčenie počas vianočných sviatkov, psychický stav žalobcu) súd prvej inštancie zohľadnil a vysporiadal sa s nimi pri určovaní priznanej výšky nemajetkovej ujmy, s ktorým odôvodnením sa odvolací súd plne stotožňuje a odkazuje na neho.

2.7. Odvolací súd opakovane zdôraznil, že predmetom konania je zodpovednosť žalovanej ako štátu za škodu spôsobenú rozhodnutím o väzbe podľa ust. § 8 ods. 5 zákona č. 514/2003 Z. z., čo súd prvej inštancie náležite skúmal a zdôvodnil. S ohľadom na objektívnu zodpovednosť žalovanej a odôvodnenie uvedené vyššie, súd prvej inštancie nebol oprávnený skúmať príp. zodpovednosť J. L. podľa ust. § 11 Občianskeho zákonníka alebo za vznik akejkoľvek inej ujmy na strane žalobcu. Odvolací súd sa preto stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie, že vykonanie dokazovania výsluchom J. L. nebolo pre rozhodnutie vo veci potrebné. Žalovanou namietaná neúplnosť zistenia skutkového stavu podľa ust. § 365 ods. 1 písm. e) CSP, je v sporovom konaní odvolacím dôvodom len za predpokladu, že príčinou neúplných skutkových zistení bola okolnosť, že súd prvej inštancie nevykonal stranou sporu navrhnutý dôkaz, spôsobilý preukázať právne významnú skutočnosť (napr. preto, že ho nepovažoval za rozhodujúci pre vec), avšak iba samotná okolnosť, že nevykonal navrhnuté dôkazy nemôže byť v sporovom konaní spôsobilým odvolacím dôvodom.

2.8. Je však potrebné stotožniť sa s odvolacou argumentáciou žalovanej, že použité ustanovenia o trovách konania súd prvej inštancie nesprávne aplikoval na skutkový stav prejednávanej veci, ak rozhodol o nároku na náhradu trov konania samostatne pre jednotlivé nároky a ak vo vzťahu k nároku na náhradu nemajetkovej ujmy priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % zo sumy 3.090 eur. Ohľadne rozhodnutia súdom prvej inštancie viacerými samostatnými výrokmi pre jednotlivé nároky, odvolací súd poukazuje na nález ÚS SR zo dňa 25. 05. 2023 sp. zn. III. ÚS 115/2023-48, podľa ktorého: „Argumentácia oboch strán je zaťažená preceňovaním kategórie samostatnosti uplatnených nárokov na náhradu škody, ktorá bola ako argumentačné východisko použitá v rozhodnutiach č. k. R 10/1976, R 28/1970, 3MCdo/11/2011 a č. k. 3MCdo/25/2012. Bolo tomu však v celkom iných súvislostiach a s formuláciou záverov, ktoré sa vzťahujú na celkom iné procesné situácie. Okrem toho kategória samostatnosti nie je priliehavá, keďže všetky uplatnené nároky sťažovateľky majú rovnakú skutkovú podstatu, z ktorej bola vyvedená povinnosť žalovanej v jej základe, a ktorou bola dopravná nehoda, pri ktorej sťažovateľke bola spôsobená škoda v rôznych jej podobách. Argument samostatnosti nárokov preto celkom nezodpovedá hmotnoprávnej úprave. Okrem toho nie je žiaden dôvod na to, aby táto hmotnoprávna rozdielnosť bola zohľadňovaná v procesnoprávnej úvahe o náhrade trov konania. Ustanovenia § 255 a § 256 CSP neobsahujú žiadne prvky, z ktorých by bolo možné vyvodiť, že pluralita rôznych nárokov na náhradu škody by mala byť hľadiskom rozhodovania o náhrade trov konania. Obe ustanovenia používajú vo vzťahu k hmotnoprávnej úprave celkom indiferentné pojmy - vec, konanie a pomer úspechu. Čo bolo vecou strán a čoho sa namietané konanie týkalo, bolo určené žalobou sťažovateľky o zaplatenie. Z pohľadu procesného je celkom bez významu, že sťažovateľkou žalobou uplatnená čiastka bola tvorená rôznymi zložkami škody. Z úpravy CSP o náhrade trov konania nemožno vyvodiť, že by o náhrade trov konania malo byť rozhodnuté deviatimi samostatnými výrokmi alebo priemerom deviatich pomerov úspechov v jednotlivých zložkách náhrady škody. Právna úprava náhrady trov konania vychádza z toho, že štát ochranu práv nefinancuje výlučne sám, a je na stranách, aby si časť nákladov hradili sami s tým, že v určitom rozsahu majú medzi sebou nárok na náhradu. Cieľom náhrady trov konania je dosiahnutie určitej miery spravodlivosti, ktorá je však určovaná tým, že náhrada trov konania má vo vzťahu k predmetu sporu len akcesorickú povahu. Preto právna úprava obsahuje jednoduché zásady, ktorou je i zásada procesného úspechu.“ Žalovaný tak správne namietal, ak súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku

posudzoval nárok na náhradu trov konania samostatne pre jednotlivé žalobcom uplatnené nároky a nepostupoval podľa zásady procesného úspechu vo veci / v spore. Žalobca bol v konaní úspešný v časti o zaplatenie náhrady škody (trov obhajoby a ušlého zisku) vo výške 4.229,97 eura zo žalovanej sumy istiny 8.125 eur, teda úspech žalobcu predstavuje 52,06 %, žalovanej 47,94 %, teda čistý úspech žalobcu je 4,12 %. V časti priznania nároku na náhradu trov konania žalobcovi z náhrady nemajetkovej ujmy síce súd prvej inštancie správne skonštatoval, že v prejednávanej veci výška plnenia v časti nemajetkovej ujmy závisela od úvahy súdu (nález ÚS SR zo dňa 04. 02. 2021, sp. zn. III. ÚS 475/2018, uznesenie NS SR zo dňa 30. 07. 2019, sp. zn. 4Cdo/34/2018), avšak nezohľadnil žalovaným namietané právne závery ÚS SR vyslovené v náleze sp. zn. IV. ÚS 652/2018 z 13. 02. 2020, s ktorými sa odvolací súd stotožňuje, v zmysle ktorých aplikácia zásady úspechu pri priznávaní náhrady trov v situáciách, keď rozhodnutie o výške nároku závisí od úvahy súdu, musí mať svoje vnútorné limity, pretože inak by bolo v rozpore s rozumným usporiadaním procesných vzťahov, aby za situácie zjavne bezúspešného uplatňovania práva, nie síce v jeho základe, ale v podobe jeho neprimeranej a zjavne nadsadenej výšky vo vzťahu k tej, ktorá v obdobných veciach vyplýva napríklad z ustálenej rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, bola žalobcovi priznaná ochrana jeho právu na plnú náhradu trov konania proti žalovanému len preto, lebo bol úspešný v základe svojho nároku, ktorého výška však bola oproti žalobnému nároku súdom priznaná s výrazným obmedzením. Odvolací súd je toho názoru, že práve o takúto situáciu ide aj v danej veci, keďže žalobca si v tomto spore uplatnil titulom náhrady nemajetkovej ujmy sumu 1.200.000 eur, ktorá je celkom zjavne neprimeraná náhradám priznávanými v obdobných prípadoch rozhodnutiami súdov, (čo skonštatoval aj súd prvej inštancie ak uviedol rozpätie 20 - 60 eur za deň väzby pri zohľadnení okolností prejednávanej veci), ktorých znalosť splnomocnenému a neskôr právnenému zástupcovi žalobcu bolo možné predpokladať a očakávať, pričom z uplatnenej sumy 1.200.000 eur bola žalobcovi priznaná iba suma 3.090 eur, teda iba 0,25 % z uplatnenej sumy, čo predstavuje čistý úspech žalovaného v rozsahu 99,5 %, preto odvolací súd vychádzal z toho, že aj vo vzťahu k tomuto nároku je potrebné pripočítať úspech žalovanej. Žalovaná mala plný úspech aj v časti o uverejnenie ospravedlnenia, ktorý nárok súd prvej inštancie zamietol. Posudzujúc kumulatívne pomer úspechu strán sporu v konaní, bola v konaní úspešnejšia žalovaná, (žalobca mal v časti uplatneného peňažného nároku úspech len nepatrný $[(4.229,97 + 3.090)/1.208.125 = 0,0061, \text{ t. j. } 0,61 \text{ \%}]$ a v časti ospravedlnenia bol plne neúspešný), preto žalovanej ako v konaní úspešnejšej strane patrí náhrada trov konania v plnom rozsahu. Žalovanej však v konaní žiadne trovy nevznikli a tieto si neuplatnila, preto bolo dôvodné v súlade s čl. 17 základných zásad CSP, ktorý upravuje procesnú ekonomiu súdneho konania rozhodnúť tak, že sa žalovanej náhrada trov konania voči žalobcovi nepriznáva (uznesenie NS SR, sp. zn. 7Cdo/14/2018). O trovách znalca rozhodol odvolací súd rovnako podľa pomeru úspechu strán sporu v konaní tak, že na ich náhradu zaviazal neúspešného žalobcu v rozsahu 100 %. Na základe uvedeného odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie vo výroku I. a II. podľa ust. § 387 ods. 1 CSP ako vecne a právne správny potvrdil a vo výroku III. až VI. podľa ust. § 388 CSP zmenil.

2.9. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ust. § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP a v konaní úspešnému žalovanému priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu s tým, že podľa ust. § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie v lehote do 60 dní po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

3. Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podala žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovala z § 420 písm. f) a § 421 ods.1 písm. a) CSP. Navrhla, aby dovolací súd zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie.

3.1. Žalobkyňa v dovolaní namietala porušenie jej procesných práv (v zmysle § 420 písm. f) CSP) tým, že sudy nevykonali žalovanou navrhnutý výsluch J. (oznamovateľky trestného činu), ktorý objektívne mohol spochybniť dôvodnosť žalobcovho nároku na náhradu nemajetkovej ujmy. Odvolací súd všetky argumenty žalovanej k právnenému posúdeniu veci súdom prvej inštancie a k jednotlivým nárokom žalobcu označil ako neprípustné novoty v odvolacom konaní a odmietol sa nimi zaoberať, čo sa prejavilo v nedostatočnom odôvodnení napadnutého rozsudku odvolacieho súdu. Odvolací súd napadnutým rozsudkom neakceptoval odvolacie dôvody prezentované žalovanou vo veci samej, tvrdiac, že žalovaná uplatnila nové / neprípustné prostriedky procesného útoku/obrany, resp. novoty v odvolacom konaní; tento záver je však od základu nesprávny a zakladá porušenie práva žalovanej na spravodlivý proces v

zmysle § 420 písm. f) CSP.

3.2. Dôvodom pre prípustnosť dovolania z pohľadu § 421 ods. 1 písm. a) CSP je skutočnosť, že rozhodnutie odvolacieho súdu v časti nároku na náhradu skutočnej škody a ušlého zisku záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorou sa odvolací súd vo svojom rozhodnutí z vyššie uvedených dôvodov (novoty v odvolacom konaní) nezaoberal, čím sa však stotožnil s nesprávnymi závermi súdu prvej inštancie a odklonil sa od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. V otázke vzniku nemajetkovej ujmy a potreby jej náhrady v peniazoch v konkrétnej výške sa odvolací súd stotožnil s názorom súdu prvej inštancie o jej existencii v príčinnej súvislosti s rozhodnutím o väzbe, bez ustálenia, aká príčina (výkon väzby alebo tvrdenia J.) mala vplyv na vznik nemajetkovej ujmy na strane žalobcu, resp. v akom rozsahu (z pohľadu žalobcom prezentovaných a súdom akceptovaných tvrdení o následkoch väzby).

3.3. V zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP odvolací súd v napadnutom rozsudku vyriešil nesprávne právnu otázku dôvodnosti a účelnosti priznaných trov obhajoby za úkony, pri ktorých absentuje (vecná) príčinná súvislosť medzi rozhodnutím o väzbe a vznikom týchto nákladov a ich priznanie je čiastočne i v rozpore s vyhláškou č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb. Posúdenie existencie príčinnej súvislosti medzi rozhodnutím o väzbe a náhradou trov obhajoby odvolacím súdom, ako aj súdom prvej inštancie, predstavuje nesprávne právne posúdenie, pretože zodpovednosť za škodu spôsobenú rozhodnutím o väzbe nenastáva, ak je príčinou škody iná skutočnosť (uznesenie o vznesení obvinenia), ako to vyplýva z rozhodnutí NS SR sp. zn. 6MCdo/16/2012, sp. zn. 5Cdo/24/2011 a sp. zn. 3Cdo/313/2009, sp. zn. 5MCdo/13/2010 a nálezú ÚS SR sp. zn. II. ÚS 163/2013, od ktorých sa odvolací súd v napadnutom rozsudku odklonil. Právny zástupca žalobcu v trestnom konaní si za deň 16. 2. 2009 vyúčtoval úkon „Účasť na výsluchu obvineného T. OS Veľký Krť (12.00 - 13.00)“ i keď v rovnakom čase bol vyúčtovaný úkon zo dňa 16. 2. 2009 „Účasť na obhliadke miesta činu N. Q. (9.30 - 13.35)“. V rozpore s vyhláškou č. 655/2004 Z. z. bola uplatnená základná sadzba tarifnej odmeny v plnej výške pri úkonoch T.. označené ako „Návrh na nahradenie väzby zárukou“ zo dňa 5. 2. 2009 a „Výjadrenie k sťažnosti OP“ zo dňa 2. 3. 2009, za ktoré patrila advokátovi odmena vo výške jednej polovice základnej sadzby tarifnej odmeny v zmysle § 14 ods. 2 písm. d) vyhlášky č. 655/2004 Z. z.. Žalovaná namietala ako nesprávne aj priznanie DPH z režijného paušálu pri úkonoch z roku 2008, nakoľko do 31. 12. 2008 platilo, že „o DPH je možné zvýšiť len tarifnú odmenu priznanú podľa § 9 - § 14f, nie aj náhradu hotových výdavkov uvedených v § 16 ods. 3, ktoré predstavujú tzv. režijný paušál.“ (viď uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 11. 12. 2008, sp. zn. 7So/86/2008).

3.4. Odvolací súd v napadnutom rozsudku taktiež vyriešil nesprávne právnu otázku existencie ušlého zisku iba na základe potvrdenia o pravdepodobnom rozmnožení majetku žalobcu. Odklon odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu žalovaná vidí v tom, že pri posúdení žalobcovho nároku na náhradu ušlého zisku mu postačovala iba listina o pravdepodobnom rozmnožení majetku žalobcu, napriek tomu, že v zmysle uznesenia Najvyššieho súdu SR zo dňa 28. 4. 2010, sp. zn. 4Cdo/319/2008 (ako aj iných rozhodnutí Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4MCdo/23/2008, 5Cdo/195/2015, 5MCdo/2/2015) je nevyhnutné preukázať istotu rozmnoženia majetku, a teda aj konkrétnu a určitú výšku zárobku, o ktorý mal byť žalobca ukrátený.

4. Žalobca navrhol dovolanie ako neopodstatnené zamietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal prípustnosť dovolania bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) a dospel k záveru, že dovolanie je v zmysle § 420 písm. f) CSP nielen prípustné ale aj dôvodné.

6. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. Žalobkyňa prípustnosť podaného dovolania vyvodzovala z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým

sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolací súd cez prizmu v dovolaní uplatnených dovolacích námietok skúmal, či došlo k dovolateľkou namietanej procesnej vade.

8. Dovolací súd už konštantne uvádza, že hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej intenzite, že došlo až k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces.

10. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie.

11. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

12. Dovolateľka prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP a porušenie práva na spravodlivý proces oprela o tvrdenie, že odvolací súd neprihliadal na odvolacie dôvody uplatnené žalovanou proti rozsudku súdu prvej inštancie súdy s odôvodnením, že išlo o uplatnené novoty v odvolacom konaní, na ktoré nebol povinný odvolací súd prihliadať.

12.1. Odvolací súd v bode 25. a 26. rozhodnutia uviedol, že žalovaná až v odvolaní uplatnila konkrétne námietky (vlastné skutkové tvrdenia) týkajúce sa (ne)účelnosti vynaložených trov obhajoby, ktoré si žalovaná kvalifikovane a včas neuplatnila v konaní pred súdom prvej inštancie, ide tak o neprípustné novoty v odvolacom konaní, preto na ne odvolací súd neprihliadal. Pokiaľ ide o námietku žalovanej, že súd prvej inštancie určil výšku náhrady ušlého zisku na základe pravdepodobného zárobku a nie na základe objektívne ušlého zisku, platí rovnako vyššie uvedené a záver o neprípustnosti odvolacej argumentácie žalovanej ako novoty v odvolacom konaní.

12.2. V odvolaní žalovaná uplatňujúc odvolací dôvod v zmysle § 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP k náhrade ušlého zisku poukázala na nesprávne skutkové zistenia (ohľadom preukázania výšky skutočného / nie pravdepodobného / ušlého zisku) i nesprávne právne posúdenie veci, (keď na vec mala byť analogicky aplikovaná právna úprava § 134 zákona č. 311/2001 Z. z.). V odvolaní k otázke náhrady trov obhajoby žalovaná uplatnila odvolacie dôvody v zmysle § 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP. Nesprávne právne posúdenie videla v tom, že náhrada trov obhajoby bola priznaná za úkony, pri ktorých absentuje príčinná súvislosť medzi rozhodnutím o väzbe a vznikom týchto nákladov (účelnosť trov), ako aj priznanie trov vo výške odporujúcej vyhláske č. 655/2004 Z. z. [podrobnejšie viď čl. IV. a V. odvolania (č. l. 611 a 612 spisu)]. V odvolaní žalovaná uplatňujúc odvolací dôvod v zmysle § 365 ods. 1 písm. b) CSP vo vzťahu k nedostatočnému odôvodneniu rozhodnutia poukázala na svoje obsiahle vyjadrenie ohľadom vzťahu zodpovednosti oznamovateľky trestného činu a žalobcom uplatnenou škodou.

12.3. Novoty v odvolacom konaní (§ 366 CSP) zastrešujú prípady použitia nových skutkových tvrdení a realizácie nových dôkazov v odvolaní v zákonom aprobovaných prípadoch - § 366 písm. a) až d) CSP. V prípade odvolacích dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. e), f) a h) CSP použitie doteraz neuplatnených

prostriedkov procesného útoku alebo procesnej obrany na doloženie týchto dôvodov neprichádza do úvahy z povahy veci. V odvolaní uplatnený odvolací dôvod ohľadom nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h) CSP) predstavuje právnu vadu rozhodnutia súdu prvej inštancie najmä v prípadoch, že nebola aplikovaná správna právna norma, alebo bola správna právna norma nesprávne interpretovaná, alebo aplikovaná. Uvedené nesprávnosti z povahy veci objektívne nevyvolávajú možnosť, či potrebu novôt. Odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP smeruje k posúdeniu, či sa súd prvej inštancie dopustil chyby pri aplikácii práva teda, či došlo k nesprávnemu právnomu posúdeniu veci v tom zmysle, že súd použil nesprávny právny predpis, že správny právny predpis nesprávne interpretoval, alebo zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Napokon s definitívnym právnym názorom súdu prvej inštancie sa odvolateľ zoznamuje až z jeho písomného rozhodnutia, bezprostredne proti ktorému má možnosť podať odvolanie. Do prijatia rozhodnutia sa právny názor súdu dotvára, a preto nemožno trvať na tom, aby aj predbežné alebo ešte neustálené (resp. neúplné, čiastkové) právne názory súdu mali byť počas prvoinštančného konania atakované stranami sporu. Ani povinnosť atakovať právne posúdenie veci vyslovené sporovou nie je namieste vzhľadom na princíp, že sud pozná právo, a že sporová strana nie je povinná predniesť právnu kvalifikáciu svojho nároku.

12.4. Pokiaľ žalovaná v odvolaní namietala, že súd prvej inštancie nesprávne posúdil účelnosť vynaložených trov obhajoby, ktoré podľa žalovanej predstavujú len dva úkony právnej služby v príčinnej súvislosti s väzbou, (návrh na nahradenie väzby a vyjadrenie k sťažnosti), pokiaľ ďalej namietala aj to, že súd prvej inštancie priznal tarifnú odmenu za všetky úkony v období 20. 11. 2008 až 03. 03. 2009, že pri účasti na výsluchoch a obhliadkach miesta neexistuje priama príčinná súvislosť s rozhodnutím o väzbe, že nebola ustálená priama príčinná súvislosť s prvým úkonom T.. F., ktorý sa javí ako súvisiaci s vedením trestného stíhania, že T.. F. si za deň 16. 02. 2009 vyúčtoval 2 úkony v rovnakom čase, že si uplatnil základnú sadzbu tarifnej odmeny v plnej výške pri 2 úkonoch namiesto 1 základnej sadzby, a že v neposlednom rade bola nesprávne uplatnená DPH z režijného paušálu pri úkonoch z r. 2008. V súvislosti s uvedeným dovolací súd sa nestotožňuje s odvolacím súdom v tom, že ide o skutkové tvrdenia žalovanej. Podľa názoru dovolacieho súdu uvedené odvolacie námietky (o účelnosti trov konania, ich príčinnej súvislosti k škode a jej výške, tiež záveru, či úkony právnej služby zodpovedajú príslušnej právnej úprave, i o určení správnej výšky ušlého zisku spočívajúcej v náhrade ušlej mzdy žalobcu) sa týkajú správnosti právneho posúdenia veci, na ktoré mal dať odvolací súd žalovanej vecnú odpoveď. Napokon dostačujúca odpoveď nezaznela ani v otázke vzniku nemajetkovej ujmy a potreby jej náhrady v peniazoch v konkrétnej výške, kde sa síce odvolací súd stotožnil s názorom súdu prvej inštancie o jej existencii v príčinnej súvislosti s rozhodnutím o väzbe, avšak bez ustálenia, aká príčina (výkon väzby alebo tvrdenia J..) mala vplyv na vznik nemajetkovej ujmy na strane žalobcu, resp. v akom rozsahu (z pohľadu žalobcom prezentovaných a súdom akceptovaných tvrdení o následkoch väzby).

13. Ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) uvádza, že súdy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, že súdy sa musia zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. *Garcia Ruiz v. Španielsko*, *Vétrenko v. Moldavsko*, *Kraska v. Švajčiarsko*). Rovnako, podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

14. V posudzovanom prípade odvolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnil spôsobom, ktorým by poskytol presvedčivé odpovede na všetky právne relevantné otázky uplatnené odvolateľkou, čím svojím postupom v dôsledku nepreskúmateľnosti odvolacieho rozhodnutia založil procesnú vadu zmatečnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Na viaceré odvolacie námietky odvolateľka nedostala odpoveď v rozhodnutí

odvolacieho súdu. Iba tým, že súd v rozhodnutí náležite zareaguje na argumenty účastníka, dá mu najavo, že sa zaoberal jeho argumentami a návrhmi, proces právnej argumentácie (diskurz medzi súdom i účastníkmi) má byť dialógom. Zjavne svojvoľné (arbitrárne) zaoberanie sa takými argumentami je nezlučiteľné s ideou spravodlivého procesu. Dovolací súd poznamenáva, že správnosťou právneho posúdenia veci nižšími súdmi sa dovolací súd vzhľadom na opodstatnenosť dovolacieho dôvodu v zmysle § 420 písm. f) CSP nemal možnosť zaoberať. Nesprávne právne posúdenie veci súdmi nie je spôsobilým dovolacím dôvodom v zmysle § 420 písm. f) CSP.

15. Dovolací súd na základe vyššie uvedeného dospel k záveru, že dovolanie žalovanej je v zmysle § 420 písm. f) CSP prípustné a zároveň aj dôvodné, preto napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 a § 450 CSP). Vzhľadom na uvedené sa dovolací súd ďalšími dovolacími námietkami nemal možnosť zaoberať.

16. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

17. O trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie (§ 453 ods. 3 CSP).

18. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.